

KDY VYŽADOVAT SOUHLAS SE ZPRACOVÁNÍM OSOBNÍCH ÚDAJŮ A KDY UŽ JE TO NADBYTEČNÉ? JAK JE TO SE SOUHLASY UDĚLOVANÉ MEZI SPOLEČNOSTMI NAVZÁJEM?

JUDr. Jiří Matzner, Ph.D., LL.M., zakladatel advokátní kanceláře MATZNER et. al.

Souhlas se zpracováním osobních údajů, jehož náležitosti dnes upravuje nové obecné nařízení o ochraně osobních údajů – tzv. „GDPR“ – je jen jedním z mnoha právních titulů či důvodů pro zpracování osobních údajů. Kvůli rozsáhlým a často i trochu přehnaným obavám firem a dalších povinných subjektů z vysokých sankcí souvisejících s GDPR se velká část těchto subjektů rozhodla jednoduše pojistit tím, že začala od subjektů, jejichž osobní údaje zpracovává, souhlasy se zpracováním osobních údajů vyžadovat téměř na cokoliv. Takovéto postupy samozřejmě nejsou v souladu s GDPR, na což opakovaně upozorňoval i dozorový úřad, jehož úlohu v České republice zastává Úřad pro ochranu osobních údajů. Současně se v rámci této problematiky rozmohl také další „nešvar“, kterým je udělování souhlasů mezi společnostmi navzájem. Toto je z pohledu GDPR naprosto nefunkční - pojďme si říci proč.

Neopodstatněné vyžadování souhlasů se zpracováním osobních údajů

Ze strany Úřadu pro ochranu osobních údajů již několikrát zazněl zcela jednoznačný názor, že nadměrné a neopodstatněné vyžadování souhlasů se zpracováním osobních údajů je v rozporu s GDPR. Souhlas se zpracováním osobních údajů je titul pro zpracování osobních údajů, který lze využít až v krajním případě, kdy pro zpracování osobních údajů neexistuje žádný jiný (např. zákonný) důvod zpracování. Důvody pro řádné zpracování osobních údajů vymezuje článek 6 nařízení GDPR, přičemž mezi ty nejčastější můžeme zařadit např. plnění zákonných povinností, plnění smlouvy, jejíž smluvní stranou je subjekt údajů (popř. provádění opatření přijatých před uzavřením smlouvy) nebo plnění úkolu ve veřejném zájmu nebo v souvislosti s výkonem veřejné moci. Souhlas se zpracováním osobních údajů je tak možné využít až v případě, kdy není dán některý jiný z možných titulů pro zpracování osobních údajů.

Před tím, než začnete od subjektů údajů vyžadovat jakýkoliv souhlas, je zcela zásadní se nejprve důkladně zamyslet nad tím, zda náhodou nemáte s daným subjektem uzavřenou smlouvu, o kterou byste mohli zpracování jeho osobních údajů opřít, nebo zda neexistuje nějaký zákonný důvod či požadavek, na základě kterého jste povinni údaje dané osoby zpracovávat (jako např. zákonná povinnost vedení účetnictví). Jakmile dospějete k závěru, že žádný jiný legitimní titul ke zpracování osobních údajů opravdu nemáte, až v tomto momentě byste měli začít uvažovat o získání souhlasu se zpracováním. V této souvislosti je ovšem třeba mít na paměti, že získávání souhlasu je relativně komplikovanou záležitostí a z praktického hlediska bývá většinou mnohem jednodušší uplatnit jiný titul zpracování osobních údajů, než je tento, jelikož pro platnost souhlasu je nutné splnit značné množství zákonných požadavků.

Souhlas musí být vždy výslovný, svobodně udělený, dostatečně konkrétní a informovaný. Pro to, aby byl souhlas dostatečně konkrétní, musí být udělen pro jeden či více „účelů“ zpracování, přičemž subjekt údajů musí mít ve vztahu ke každému z nich pokaždé možnost volby. Souhlasy získávané paušálně pro „všechna“ zpracování osobních údajů, která bude správce vykonávat k různým účelům, by tak byly v rozporu s nařízením GDPR. V souhlasu musí správce subjekt údajů informovat o své totožnosti a kontaktních údajích, jakož i o kontaktních údajích případného pověřence pro ochranu osobních údajů (je-li jmenován), účelech zpracování osobních údajů, typech zpracovávaných údajů a

jejich příjemcích, možnosti souhlas kdykoliv odvolat, jakož i o případném předávání osobních údajů do zahraničí. Vedle výše uvedeného by správce měl subjektům údajů poskytnout také informace o době, po kterou budou osobní údaje zpracovávány, o existenci práva podat stížnost k Úřadu pro ochranu osobních údajů, jakož i o dalších zákonných právech subjektů údajů. Pokud je souhlas vyjádřen písemným prohlášením, které se týká rovněž jiných skutečností (např. je součástí určité smlouvy nebo obchodních podmínek), musí být od těchto jiných skutečností vždy jasně odlišitelný. V neposlední řadě GDPR vyžaduje i přísnější podmínky na získávání souhlasu od nezletilých dětí prostřednictvím internetu, kdy půjde platně získat souhlas pouze od dítěte staršího 16 let. Je-li dítě mladší, bude možné souhlas poskytnout jen za předpokladu jeho schválení zákonným zástupcem. Souhlasem a jeho náležitostmi bychom se mohli zabývat ještě mnohem detailněji, což by ovšem přesahovalo rámec tohoto článku.

Udělování souhlasů mezi společnostmi navzájem

V souvislosti s udělováním souhlasů se zpracováním osobních údajů mezi dvěma společnostmi (právníckými osobami), ke kterým v praxi mnohdy také dochází, je třeba zdůraznit, že podobné souhlasy budou neplatné. Bez ohledu na to, zda dojde ke splnění veškerých náležitostí dle GDPR či nikoliv – platný souhlas se zpracováním osobních údajů právnická osoba poskytnout nemůže, jelikož žádnými „vlastními“ osobními údaji nedisponuje. Osobní údaje, jakožto „veškeré informace o identifikované nebo identifikovatelné fyzické osobě“ se týkají pouze fyzických osob a jen tyto mohou poskytnout řádný souhlas s jejich zpracováním. Údaje jako název či sídlo společnosti, případně její identifikační číslo, totiž nejsou osobními údaji a režim GDPR se na ně nevztahuje.

Pokud například účetní firma v rámci poskytování svých účetních služeb zpracovává osobní údaje zaměstnanců jiné společnosti, nepotřebuje k tomu souhlas se zpracováním osobních údajů. Měla by však o této skutečnosti zaměstnance, jejichž osobní údaje jsou takto zpracovávány, patřičně informovat. V uvedeném případě by titulem ke zpracování osobních údajů bylo plnění zákonné povinnosti vedení účetnictví (dle příslušných právních předpisů). Na druhou stranu v případech, kdy bude docházet ke zpracování osobních údajů prostřednictvím tzv. zpracovatele, zpracovávajícího osobní údaje pro správce, budou mít společnosti (namísto udělování souhlasu se zpracováním) povinnost mezi sebou uzavřít tzv. smlouvu o zpracování osobních údajů, jejíž konkrétní náležitosti stanoví článek 28 nařízení GDPR.

Závěr

Po nabytí účinnosti nařízení GDPR se souhlasy se zpracováním osobních údajů do určité míry staly jakýmsi „všelékem“ na všechny strasti způsobené celkovým zpřísněním požadavků na zpracování osobních údajů. Proto je v tuto chvíli na místě dostatečně objasnit základní principy souhlasů se zpracováním osobních údajů a důvody pro jejich získávání tak, aby nedocházelo k nadměrnému obtěžování fyzických osob takovými souhlasy, které jsou nepotřebné, nadbytečné a nezdělané, když i neplatné pro nedodržení zákonných podmínek kladených na jejich formu či na způsob jejich získávání.